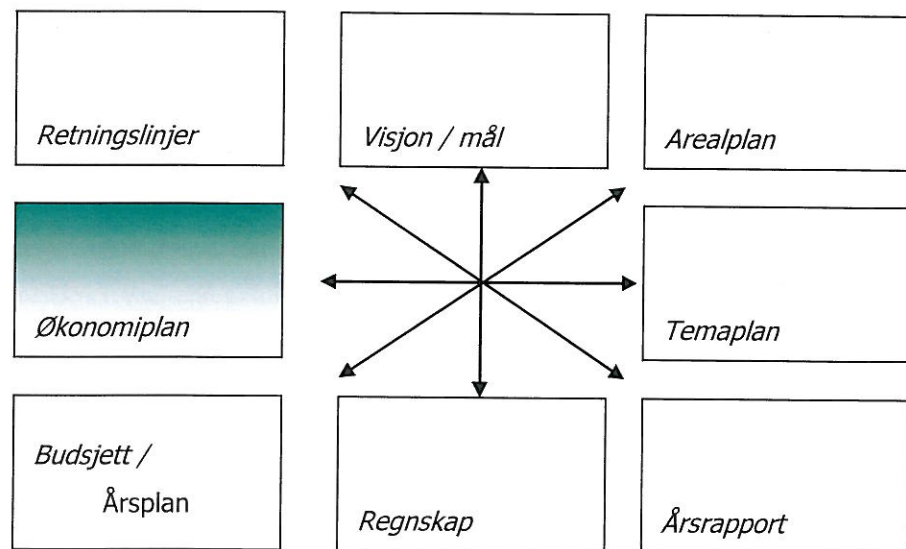

Kommuneplan for Flatanger Kommune

Økonomiplan 2016 - 2019

I h.h.t vedtak i Flatanger kommunestyre den 17.12.15 i sak PS 66/15

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	s. 3
2.	Om virksomheten	s. 3
2.1	Dagens situasjon/utviklingstendenser	s. 3
2.2	Vesentlige momenter som påvirker vår økonomiske utvikling	s. 6
2.3	Totalt omstillingsbehov	s. 11
3.	Framtidige utfordringer	s. 12
3.1	Fellesutgifter, stab, støtte	s. 12
3.2	Oppvekst og kultur	s. 12
3.3	Helse, sosial og omsorg	s. 12
3.4	Næring, miljø og teknisk	s. 13
4.	Mål	s. 13
4.1	Visjon og mål for kommunens virksomhet	s. 13
4.2	Mål som er styrende for den økonomiske utvikling	s. 16
5.	Planlagte endringer/tiltak	s. 17
5.1	Investeringsbudsjettet	s. 17
5.2	Driftsbudsjett	s. 18
5.2.1	Viktige forutsetninger	s. 18
5.2.2	Tiltak med økonomisk konsekvens	s. 19
5.3	Økonomiplan drift 2014 – 2017, talldel	s. 21

1. INNLEDNING

I følge kommunelovens § 44 skal kommunestyret en gang i året vedta en rullerende økonomiplan. Økonomiplanen er en del av kommuneplansystemet, med kommuneplanens strategidel som overordna dokument.

I følge kommuneloven skal økonomiplanen:

- Vedtas en gang i året – en rullerende plan
- Omfatte minst de fire neste budsjettår
- En realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden.
- For hvert enkelt år settes opp i balanse utg/innt.
- Planer som omfatter avgrensede deler av kommunens virksomhet skal integreres i økonomiplanleggingen.

Kommuneplanen inneholder bl.a. konkrete tiltak til prioriteringer. Dette med utgangspunkt i prioriterte tiltak slik de fremkommer i de ulike etaters strategiplaner.

Økonomiplanen skal synliggjøre økonomiske konsekvenser av tiltak som skal settes i verk, og gi uttrykk for kommunestyrets prioriteringer. Planen bør også angi mål for kommunens økonomiske utvikling de nærmeste åra.

2. OM VIRKSOMHETEN

2.1 Dagens situasjon/utviklingstendenser

Kommunen har de siste åra hatt balanse i regnskapet, med unntak av et merforbruk på kr. 1,087 mill i 2013. Dette merforbruk er inndekt i 2014 og en drar således ikke med seg et akkumulert underskudd som må inndekkes i kommende år. I 2008 hadde en imidlertid en kraftig tæring på tidligere oppsparte midler, mens en i 2009, 2010 og 2011 kunne foreta en avsetning. I 2013 og 2014 hadde en imidlertid igjen tæring på disposisjonsfond, samt at budsjett for 2015 også er lagt med dette.

Netto negativt driftsresultat for 2008 var på ca 5,7 mill kr., noe som utgjorde 6,9 % av driftsinntektene. I perioden 2009 til 2015 er det igangsatt en rekke innsparingstiltak, samt tiltak for å øke inntektene.

I 2009 og 2010 kunne vi notere oss et positivt netto driftsresultat på h.h.v kr. 3,478 mill, noe som utgjorde 3,8 % av brutto driftsinntekter og kr.1,706 mill, noe som utgjorde 1,9 % av brutto driftsinntekter. En vesentlig forklaring på positivt resultat i 2009 var finansiering av drift gjennom merverdiavgift fra investeringer. I 2011 hadde kommunen et lite negativt regnskapsført netto driftsresultat, men tar en korleksjon på faktiske periodiseringsfeiler, kan en også for dette år notere seg et positivt netto driftsresultat på ca kr. 766.000. Positivt resultat i 2010 og 2011 kan tilskrives mindreforbruk i enhetene. I 2012 oppnådde kommunen igjen et positivt netto driftsresultat, da på på kr. 3,19 mill, noe som utgjorde 2,9 % av brutto driftsinntekter. I 2013 og 2014 var positivt netto driftsresultat på h.h.v kr. 1,095 mill og kr. 1,092 mill (h.h.v 1% og 0,9% av brutto driftsinntekter), Overskuddene i aktuelle år kan også tilskrives ekstraordinære skjønnsmidler/ettårstiltak. Uten dette ville resultatene vært betydelige lavere, mellom kr. 2 – 3 mill..

Kommunens utfordring framover vil ut fra dette være og fortsatt tilpasse drift i henhold til økonomiske realiteter. Demografiske endringer som virker inn «uheldig» på statens kosnadsnøkler i utmåling av frie inntekter, vil medføre fortsatt en realnedgang på statlig overføringer til Flatanger kommune

Rådmannen ser imidlertid at de siste års økonomiske omstillingsperiode har båret frukter. Kommunen har tatt store steg m.h.t. å tilpasse drift til økonomiske rammebetingelser.

Regnskapstall 2008 - 2014. Beløp i hele 1000 kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rammetilskudd	41 363	47 170	47 025	52 580	58 502	57 134	56 716*
Skatteinntekter	16 019	16 462	17 863	17 974	21 639	22 884	20 942
Regnskapsmessig undersk./oversk.	0	2 638	977	2 050	0	-1 087	771
Langsiktig lånegjeld pr 31.12	78 390	77 043	71 964	68 962	71 937	71 694	75 288

(Rammetilskudd i 2014 er eksklusiv refusjon, Brannkatastrofe på Sørneset, kr. 8.659.000)

Kommunens økonomiske utvikling over tid (nominell kroneverdi i 1000 kroner), samt nøkkeltall (R = regnskap, B= budsjett):

	2010	2011	2012	2013	R-2014	B-2014	Avvik 2014
Til fordeling til drift, kr.	59.689	68.908	72.895	73.717	85.654	89.267	-3.613
Regnskapsmessig resultat = Mindre/merforbruk (-) i h.h.t. budsjett, kr.	950	2.051	0	-1.087	771	0	+771
Netto driftsresultat, kr.	1.706	-221	3.190	1.095	1.092	-233	+1.325
Driftsmargin = Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	1,9	-0,2	2,9	1,0	0,9		
Gjeldsgrad	4,33	6,17	6,68	7,44	5,68		
Egenkapitalandel (Soliditet)	0,19	0,14	0,13	0,12	0,15		
Arbeidskapital, kr.	11.582	10.420	12.870	9.562	24.641		
Likviditetsgrad 1	1,89	1,74	1,89	1,52	2,45		

Forklaringer nøkkeltall:

Driftsmargin = Netto driftsresultat i % av driftsinntektene

Gjeldsgrad = Kortsiktig gjeld + langsiktig gjeld (inkl. pensjonsforpliktelser)/Egenkapital

Egenkapitalandel = Egenkapital/Totalkapital

Arbeidskapital = Omløpsmidler – kortsiktig gjeld

Likviditetsgrad 1 = Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Kommentarer til tabell:

Netto driftsresultat er den viktigste økonomiske indikatoren i kommuneregnskapet, og det er et overordnet mål for kommunesektoren at netto driftsresultat bør ligge på ca.1,5 - 2 % av driftsinntektene (driftsmargin). Dette for å kunne bygge opp en nødvendig buffer for framtidige utfordringer.

Bakgrunnen for stor differanse mellom regnskap og budsjett på midler til fordeling av drift skyldes i hovedsak ekstraordinære statlige midler til dekning av kostnader til brannkatastrofen på Sørneset.

Finansielle nøkkeltall, 2014 (2013-tall i parentes)

	Flatanger	Kommunegruppe 05
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	2,5(2,9)	0,7(1,9)
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	0,9 (1,0)	1,4 (3,1)
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter	215,8 (218,0)	219,3 (199,5)
Arbeidskapital ex premieavvik i % av brutto driftsinntekter	11,1(0,8)	17,4(9,1)
Frie inntekter i kr. pr innbygger	77.138 (69.241)	68.679 (64.619)
Netto lånegjeld i kr. pr innbygger	55.725 (59.317)	61.093 (59.698)

Kommentar: Høyt beløp på frie inntekter i kr. pr. innbygger, skyldes for 2014 statlig refusjon knyttet til brannkatastrofen på Sørneset.

I de siste driftsår har kommunen hatt tæring av disposisjonsfondet. Prognosert størrelse på disposisjonsfondet pr. 31.12.2015 er kun kr. 2,3 mill.

Det er ikke noe mål i seg selv at kommunen skal opparbeide fond,- inntektene skal brukes til produksjon av tjenester til innbyggerne. Det er likevel viktig å ha en liten reserve for å møte uforutsette behov eller svingninger i inntekter/ utgifter. Det er også gunstig å ha en opparbeidet reserve som kan legges inn i utbyggingsprosjekter, slik at en ikke må lånefinansiere alle tiltak.

Virkningen av endring i folketall, alderssammensetning i befolkningen, og endringer i inntektssystemet til kommunene, medfører at kommunen pr. i dag ikke har et aktivitetsnivå som står i stil til inntektene. Endringer i vektlegging av ulike kriterieverdier som danner grunnlag for utmåling av rammetilskudd for kommunene, har gjort at Flatanger kommune nå kommer enda dårligere ut over inntektssystemet som gjelder f.o.m. 2011 enn de kriterier som ble lagt til grunn i det gamle inntektssystem. Dette skyldes i all hovedsak at andelen av unge innbyggere i kommunen er sterkt fallende.

De siste 7 år har vi hatt følgende endring i befolknings sammensetningen:

Aldersgruppe	1.1.2008	1.1.2015	% endring
0 – 5 år	56	50	Nedgang på 10,7%
6 – 15 år	184	127	Nedgang på 31,0%
16 – 66 år	696	722	Økning på 3,7%
67 +	202	220	Økning på 8,9%
Totalt:	1138	1119	Nedgang på 1,7%

Altså; Rask endring i befolkningsutvikling/-sammensetning, med tilhørende inntektssvikt, gir oss store utfordringer m.h.t. å endre virksomheten/tjenester/tjenestenivå i raskt nok tempo i forhold til kravet om budsjettbalanse.

2.2. Vesentlig momenter som påvirker vår økonomiske utvikling:

Befolkningsutvikling og alderssammensetning:

Innbyggertall, inkludert kjønns og alderssammensetning, påvirker i stor grad kommunens tilgang til frie inntekter gjennom rammeoverføringer. Samtidig gir dette oss til stadighet en utfordring m.h.t. å kunne tilpasse tjenestenivået i forhold til "etterspørselen". Som et eksempel kan en her nevne; Hvordan tilpasse tjenestenivået i oppvekstsektoren ved en nedgang i barnetallet, samt tilpasse tjenestenivået i omsorgssektoren ved en økning av antall personer med omsorgsbehov?

Utvikling folketall og antall fødte, pr. 31.12. hvert år:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Folketall	1205	1174	1168	1138	1134	1104	1109	1141	1158	1120	1119
Ant. fødte	12	13	4	8	5	5	5	10	10	6	7
Fødselsoverskudd	1	-2	-6	-8	-8	-14	-3	-5	-7	-11	-8
Nettoinnflytting	-17	-29	0	-22	4	-16	8	37	24	-27	7

Befolkningsframskrivning:

År, folketall pr. 01.01. 2014 og prognoser SSB for 2020, 2030 og 2040

	2014	2020	2030	2040
Prognose, "middels vekst"	1120	1123	1136	1126

Alderssammensetning, fremskrevet pr. 01.01., SSB, "middels prognose"

År	I alt	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67 år+
2014	1120	48	133	69	647	223
2020	1123	70	98	57	658	240
2030	1136	81	132	38	585	300
2040	1126	68	140	58	552	308

Prognosen viser her en sterk nedgang i antall barn i skolepliktig alder fram til 2020, men en tilsvarende økning av barn i aldersgruppen 0 – 5 år. I hele perioden øker antall eldre kraftig. Antall personer i yrkesaktiv alder har en vesentlig nedgang. Dette kan i neste omgang skape vesentlige rekrutteringsvansker til jobber både i privat næringsliv og offentlig tjenesteyting. Ut fra prognosert utvikling ser en at gjennomført heving av infrastruktur i barnehage er framtidrettet, men at vi vil stå overfor vesentlige kapasitetsutfordringer knyttet til eldreomsorg.

Antall ansatte:

En stor andel (ca 2/3) av kommunens driftsutgifter er knyttet til lønn. Tabell viser årsverksutvikling i kommunen de siste år:

Antall avtalte årsverk i kommunen ekskl. lange fravær og antall sysselsatte.

	Årsverk	Sysselsatte
2007	116,6	177
2008	113,5	168
2009	111,5	164
2010	106,0	160
2011	107,0	160
2012	108,6	162
2013	104,39	165
2014	103,0	162

(Årsverkstall for 2013 og 2014 er hentet fra egen lønnsstatistikk. For årene 2007 -2012 er det hentet fra KOSTRA-statistikk. Sysselsettingstall er hentet fra KOSTRA)

Trenden fra 2007 er en nedgang i både antall årsverk og antall sysselsatte i kommunen. Utviklingen viser at vedtatte føringer lagt inn i budsjett og årsplan blir satt ut i livet. I samme periode er også kommunen tilført vesentlig nye oppgaver som gjennomføres uten styrking av ansattressursen, altså gjennom effektiviseringstiltak

Siden 2007 er det gjennomførte effektiviseringstiltak som har redusert lønnsbudsjettet med ca. kr. 6,5 mill i 2015-kroner.

Kompetanseutvikling på alle nivå i kommunen bør ha et stort fokus og prioritet framover i og med tjenestenivået skal opprettholdes og videreutvikles med stadig færre ansatte.

Prioritering av ressursbruk

Prosentfordeling av nettoutgifter til de ulike kommunale driftsenheter de siste 4 år, ekskl avskrivingskostnader:

	2011	2012	2013	2014
HA 0, Sentrale styringsorganer	2,1%	1,7%	1,9%	1,6%
HA 1, Fellesutgifter, stab, støtte	9,7%	9,0%	9,2%	9,2%
HA 2, Oppvekst, kultur	29,1%	28,3%	27,7%	28,2%
HA 3, Helsev., sosiale tj., pleie/omsorg	46,5%	46,8%	48,7%	48,2%
HA 4, Næring, miljø, teknisk	11,1%	12,8%	11,1%	11,4%
HA 5, Kirkelige formål	1,5%	1,4%	1,4%	1,4%
Totalt	100%	100%	100%	100%

Kommentar:

I forhold til gj.snitt i de siste driftsår kan en i 2014 se følgende utvikling:

En ser at i driftsmidler til fordeling har andel nettokostnad innenfor Helsevern, sosiale tjenester, pleie/omsorg økt, men en nedgang i 2014. Størst nedgang innenfor Oppvekst og kultur fram tom 2013, mens en liten oppgang i 2014.

Skjønnsmidler tildelt fra Fylkesmannen

Som tidligere nevnt, kan de siste års tildelte skjønnsmidler fra Fylkesmannen, både når det gjelder ettårskompensasjon og ekstraordinære midler, forklare at kommunen de siste år har klart å balansere utgiftene i tråd med inntektene. Dette er kompensasjonsordninger som nå gradvis må påregnes falle bort, og kommunen må således rigge sin økonomiske drift i tråd med ordinære inntekter over inntektssystemet og kommunale avgifter/gebyrer.

Prioritering m.v. i forhold til andre kommuner:

Utvalgte nøkkeltall 2014, kilde: KOSTRA – foreløpige/ureviderte tall pr. 15.3.2015

	Flatanger	Gj.snitt Kommunegr. 05	Gj.snitt Nord- Trøndelag
Prioritering			
Netto driftsutgifter per innbygger 1 – 5 år i kroner, barnehager	137 238	136 475	129 906
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202,215,222,223), per innbygger 6-15 år	135 843	141 266	108 853
Netto driftsutgifter per innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	3 835	4 406	2 549
Netto driftsutgifter per innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	28 499	26 033	16 701
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten per innbygger 20-66 år	1 738	2 085	2 433
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	4 621	8 091	9 123

Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kroner per innbygger	11 476	9 776	4 620
	Flatanger	Gj.snitt Kommunegr. 05	Gj.snitt Nord- Trøndelag
Dekningsgrad			
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	85,7	88,2	93,3
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	13,9	9,9	9,7
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,9	15,5	10,5
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	13,3	11,5	9,1
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	97,5	96,0
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	24,1	18,1	11,8
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggere 20-66 år	4,3	-	-
Andel barn med barnevernstiltak ift. Innb. 0-17 år	4,4	-	-
Produktivitet/enhetskostnader			
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	187 667	183 754	178 825
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	176 436	145 045	112 785
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8. til 10. trinn	7,8	10,5	13,7
Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	185 383	241 626	226 220
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner, institusjon, per kommunal plass	1 013 818	920 267	965 318

Nye reformer/oppgaver til kommunene:

Det knyttes stor usikkerhet med hensyn til ressursbruk og kostnadsdekning i forbindelse med overføring av nye lovpålagte oppgaver til kommunene. Enkelte reformer, slik som samhandlingsreformen, vil dessuten betinge et utstrakt kommunesamarbeid for å kunne løse alle mål. 2012 er første år etter at den nye helsereformen (samhandlingsreformen) trådte i kraft. I årene 2012 tom 2014 ser vi at kommunen har høyere kostnader til delfinansiering av behandling av pasienter i helseforetaket enn hva vi ble tildelt i inntektsramme. Imidlertid har staten f.o.m 2015 avviklet denne medfinansieringsordning. I 2015 ble det etablert et felles tilbud for øyeblikkelig helsehjelp etter nærmere fastsatte kriterier mellom kommunene Osen, Namdalseid og Flatanger. Vertskommune er Namdalseid kommune.

Kommunereformen må nå få stor fokus i kommunen, og kan uansett føre til store påvirkninger m.h.t. lokal samfunnsutvikling, samt offentlig virksomhet innenfor dagens geografiske grenser for Flatanger. Innen juli 2016 skal kommunestyret fatte vedtak m.h.t. framtidig kommunestruktur/kommunetilhørighet. Parallelt skal det legges et nytt inntektssystem for kommunene som fases inn fra og med 2017.

Pågående flyktningekrise vil påvirke hele den vestlige verden, og dermed også vår kommune. Staten har sterke forventninger til at alle landets kommuner bosetter flyktninger. Dette vil bli fremmet for kommunestyret som egen sak, og må da evt. bakes inn i budsjett og økonomiplan. Foreløpig forutsettes at statlig finansiering vil dekke kommunens kostnader, slik at dette ikke i første omgang påvirker kommunens nettoøkonomi.

Kapitalkostnader, knyttet til rentenivå, avdragstid, lånegjeld:

Utvikling av kommunes langsiktige lånegjeld (1000 kroner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Langsiktig lånegjeld pr. 31.12.</i>	78.390	77.043	71.964	68.962	71.937	71.694	75.288

Her ser vi at gjeldsbelastningen er blitt redusert etter 2008, og i forhold til sammenlignbare kommuner kan en si at vår gjeldsbelastning er moderat. Kommunen står imidlertid overfor større investeringsbehov på infrastruktur innenfor pleie-og omsorg, samt andre viktige tiltak (se investeringsbudsjett). En endring i rentenivået på 1% innehar en økonomisk konsekvens totalt på netto ca. kr. 700.000.

Statens bevilgning av frie inntekter til kommunene:

Endringer fra og med 2011 i inntektssystemet for kommunene har bl.a. medført endring i vektlegging av de ulike kriterieverdier som danner grunnlag for utmåling av utgiftsutjevningen i rammetilskuddet. For Flatanger gir dette negative utslag. I forbindelse med utmåling av utgiftsutjevningen blir det ut fra ulike kriterier beregnet kostnadsindeks. En kostnadsindeks på verdi 1 betyr at utmålingen blir i tråd med landsgjennomsnittet. Blant annet på grunn av at barnehagetilskuddet f.o.m. 2011 ble lagt inn i rammeoverføringen, samt at vi får lavere kostnadsindeks for skole, gjør at kostnadsindeksen totalt går ned. Dette gir igjen en realnedgang

på rammeoverføring fra staten til kommunen. Lav andel av unge Flatangeringer, aldersgruppen 0 – 15 år, er hovedforklaringen. Utgiftsutjevningen i inntektssystemet dreier i retning mot kommuner med høy tilvekst i disse yngste grupper.

Dette fører til at vi opplever en realnedgang i kommunens frie inntekter på tross av et stabilt folketall i forhold til hva som ble lagt til grunn for kommuneoppjøret for 2011.

Inne i de frie inntektene ligger også disponering av statlige skjønnsmidler. En del av disse midler er for vår kommune også av ekstraordinær art – ettårige ”omstillingsmidler” knyttet til inngått forpliktende omstillingsplan inngått med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. For 2014 utgjorde dette kr. 2,15 mill kroner. For 2015 ble dette trappet ned til kr. 0,775 mill. Dette er skjønnsstilskudd som Fylkesmannen som opphører helt fra og med 2016.

For 2016 vil kommunen få et trekk i statlig rammetilskudd på ca kr. 2.347.000 som følge av at vi har en privat grunnskole i kommunen.

Nærværsutvikling:

Nærværsutvikling i hele kommunen samlet

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
89,1 %	89 %	90,6 %	91 %	91 %	90,2%	91,9%

Som tabellen viser, har vi hatt en forbedring i jobbnærværsutviklingen fram til 2011/2012 i forhold til de siste år forut. I 2013 hadde vi imidlertid en liten tilbakegang. Klarer en å øke jobbnærværet til 93,5% i snitt, som er målsatt i vår IA-plan, viser beregninger at kommunen årlig kan spare ca. kr. 0,4 mill.

Ressurskrevende brukergrupper:

Flatanger kommune innehar et sammensatt bilde av ressurskrevende brukergrupper på lik linje med andre kommuner. I en folkefattig kommune, som Flatanger, innehar en imidlertid stor utfordring med hensyn til å utnytte ”stordriftsfordeler” i utvikling av tjenestetilbudet innenfor dette område. Dette på grunn av at brukergruppen er sammensatt, men få brukere med samme tjenestebehov.

2.3 Totalt omstillingsbehov

Forutsatt at kommunens folketall og alderssammensetningen fra nå av utvikler seg i takt med utviklingen vi har hatt de siste år, kan vi forvente en ytterligere nedgang i kommunens frie inntekter. Dette kombinert med et økt investerings- og lånebehov, samt behov for økte ressurser på flere områder, gjør at kommunens omstillingsbehov er på ca kr. 3,7 mill. kroner over en 3- års periode f.o.m 2017 t.o.m. 2019.

Aktiv innsats for å bedre befolkningsutviklingen i kommunen, jfr. overordnet mål i kommunens samfunnsplan, er ut fra dette sentralt i forhold til inntektssystemet.

3. Framtidige utfordringer

I kommunens årsmelding angir hver virksomhet framtidige utfordringer med utgangspunkt i lokale utviklingstrekk, lokale vedtatte mål og planer, lover og forskrifter og sentrale føringer ellers. Utfordringene legger derfor føringer på kommunal drift, og endringsbehov.

En overordnet kommunal utfordring i kommende periode er arbeidet med utredninger og politisk behandling i forbindelse med valg av framtidig kommunestruktur.

Framtidige utfordringer for hovedansvarsområdene slik de fremkommer i årsmelding for 2014:

3.1 Fellesutgifter, stab, støtte:

- Sikre og gjennomføre god økonomistyring og driftstilpasning i forhold til stadig trangere økonomiske rammer/budsjett.
- Sette av nok tid til ledelse, kontroll, og administrative oppgaver.
- Sikre rett og optimal organisering av tjenestetilbud i henhold til ressurstilgang og lovkrav/ kommunale vedtak.
- IA-arbeid, oppnå økt jobbnærvær
- Bedre intern- og eksterninformasjon
- Gi rom for ledelsesutvikling og økt kompetanse
- HMS-plan, oppfølging
- Generell kommunal rekruttering
- Planarbeid; Revidering arealplan og beredskapsplan
- Gjennomføre en god prosess som fører til et godt beslutningsgrunnlag i kommunestrukturprosessen.

3.2 Oppvekst og kultur

- Synkende barnetall, økte forventninger til tjenestekvalitet/tilpassa tjenester og reduserte økonomiske rammer både innenfor barnehage, skole, SFO og musikk- og kulturskole.
- Tilfredsstillende kompetansekravene til undervisningspersonell etter hver som det blir færre ansatte og økte kompetansekrav.
- Gjennomføre utviklingsprosjektet "Vurdering for læring", inkludert implementering og ny praksis.
- Videreutvikle samarbeidet mellom skoler, barnehager og PPT med mål om bedre tilpassa opplæring og oppfølging, og redusert spesialundervisning.
- Fullføring av uteområdet ved Vangan barnehage.
- Gjennomføre trafiksikkerhetstiltak ved Lauvsnes skole.
- Utvide åpningstiden ved biblioteket.
- Registrere lokalhistoriske foto og gjøre dem godt søkbare i bibliotekbasen.
- Etablere frivillighetssentral dersom det kommunestyret gjør endelig vedtak om dette, og departementet innvilger tilskudd.
- Avklare museets framtid.
- Opprettholde og videreutvikle dagens tilbud innen kulturområdet.

3.3 Helse-, sosial- og omsorg.

- Økonomistyring innenfor de ulike tjenesteområder. Nivå på tjenester må ses i forhold til endringer i lovverk og de økonomiske rammer som er stilt til rådighet – rammene må være realistiske. Endring i brukerbehov medfører krav om økte resurser, men det er ikke sikkert at det er det som er det riktige svaret. Utforming av kommunens omsorgstrapp og nytt mandat med tanke på omgjøring. Større fokus på helsefremmende og forebyggende arbeid innenfor alle fagområdene.
- Organisasjonens omstillingsevne.
- Samhandlingsreformen; videreføring av samhandlingsreformen og driftsmessige og økonomiske konsekvenser av denne for Flatanger kommune.
- Organisasjonsutvikling; Arbeidstidsordninger, organisasjonsverdiene, kommunereform, HMS(helse-, miljø og sikkerhetsarbeid)/IA(inkluderende arbeidsliv)
- Kvalitetsutvikling av tjenestene
- Gjennomføring av intern kompetanseheving.
- Økte behov fra brukerne med bevissthet rundt sine rettigheter.
- Beholde og rekruttering av tilstrekkelig og kvalifisert arbeidskraft.
- Bygningsmessig vedlikehold og uteområder.

3.4. Næring, Miljø og Teknisk

Det må utarbeides nye strategier for hovedansvarsområde med klare mål, serviceerklæringer, planer for vedlikehold og ENØK. Dette for å tilpasse bemanningen til de gitte oppgaver, få en bedre målstyring og tid til ledelse og utviklingsoppgaver.

Avsette nok stillingsressurs til føring av lovpålagt matrikkelføring og adressering av bygg og plan for å ta etterslepet på oppmålingssaker.

Driftskostnadene har økt på alle områder og særlig gjelder det innkjøp av håndverks- og maskin-innleie og energi. Dette gjelder særlig på de største byggene og vi har fått en dreining av midlene fra de tradisjonelle driftsområdene på teknisk til bygg.

Vi har stort etterslep på nødvendige vedlikeholds- og rehabiliteringsoppgaver på bygg og særlig kommunale veger. Det må avsettes mer midler for å rette opp dette og de bør vurderes å lånefinansieres rehabilitering til veg for eksempel forsterkning og asfaltering.

Vi må få en avklaring på framtidig organisering av brann- og redningsvesenet, og om vi skal tilknyttes fellesordning. Det ble fremmet sak om dette som konkluderte med at brann og redningsvesenet skal inntil en framtidig kommunestruktur er avklart bestå som nå.

Det må utarbeides plan som synliggjør hvordan vi skal komme i mål med utdanningsreformen til deltidskorpset (ca. kr. 45' pr. deltaker – 12 stk.). To av brannmannskapene tok utdanningen i 2014.

4. Mål

4.1 VISJON OG MÅL FOR KOMMUNENS VIRKSOMHET

(I h.h.t. gjeldende kommuneplan)

Visjon:

”Flatanger – Aktivt og åpent”

Overordna mål:

I løpet av planperioden skal folketallet stabiliseres og økes ved å:

- Utnytte lokale fortrinn for næringsutvikling
- Fremstå som en helhetlig reiselivskommune
- Fokuserer på alle tiltak som fremmer bolyst

Plantema:**Mål for omdømme, kultur, folkehelse og bolyst****Hovedmål:**

Utvikle et attraktivt lokalsamfunn slik at en oppnår stabilt folketall, og en normal alders- og kjønnsfordeling i befolkningen.

Delmål:

- Flatanger skal være et åpent og inkluderende samfunn preget av toleranse og raushet
- Videreutvikle lokalsamfunnet slik at alle opplever trygghet og trivsel
- I Flatanger skal vi arbeide for økt likestilling i alle samfunnsfunksjoner slik at all kompetanse blir tatt i bruk til det beste for lokalsamfunnet, og som bidrag til å innfri kvinners forventninger ved valg av bosted.
- Sikre tilgang på attraktive boliger for ungdom og tilflyttere
- Økt fokus på tilrettelegging for aktivt friluftsliv og varierte kultur- og idrettsaktiviteter for å fremme psykisk og fysisk helse.
- Flatanger skal være et samfunn hvor den enkelte oppmuntres til aktivt å utvikle sine evner og interesser, og engasjerer seg til det beste for lokalsamfunnet.
- Økt fokus på positiv markedsføring.

Mål for næringsutvikling og sysselsetting**Hovedmål:**

Videreutvikle et aktivt og variert næringsliv som den viktigste forutsetningen for å nå kommunens hovedmålsetning

Delmål:

- Økt fokus på å dyrke fram en gründerkultur gjennom tidlig innsats
- Opprettholde samla produksjon og sysselsetting i landbruket på dagens nivå
- Videreutvikle oppdrettsnæringa til fortsatt å være i forkant m.h.t. kvalitet og lønnsomhet
- Støtte utvikling og nyskaping i reiselivet
- Styrke formidling av kultur og lokalhistorie som del av reiselivstilbudet

Mål for internasjonalisering

Innflyttere fra utlandet skal oppleve Flatanger som et åpent og inkluderende samfunn hvor de får brukt sine ressurser og får lyst til å bli.

Mål for arealstrategier

- Gjennomføre regelmessig revidering av arealplanen. I en tidlig fase i arealplanprosessen legges det opp til en breiest mulig debatt om kommunens overordna arealpolitikk.

- Sikre aktivt bruk av kulturlandskapet som ressurs for rekreasjon, reiseliv og landbruk
- Dyrka og dyrkbar jord skal i utgangspunktet ikke brukes til annet enn jordbruksformål.
- Ved behandling av utbyggingssaker som omfatter nedbygging eller omdisponering av dyrka mark, skal alltid alternativer utredes og vurderes
- Kommunen skal bidra til å ivareta reindriftsnæringas behov for egne reinbeitearealer
- Kommunen har følgende rekkefølge på prioritering når det gjelder utbygginger som berører dyrka jord, dyrkbar jord eller kulturlandskap:

- 1) Offentlige utbyggingsformål – mindre streng holdning
- 2) Næringsvirksomhet utenom landbruk
- 3) Boligbygging
- 4) Fritidsbebyggelse – svært streng holdning

Mål for kommunens utvikling innen natur og miljø.

- Naturen i Flatanger skal ivaretas slik at den også i framtida kan være vårt viktigste fortinn for tilflytting, reiseliv, og næringsetablering
- Ivareta naturmiljøet i nærområdene som den viktigste ressursen i det forebyggende helsearbeidet

Mål for kommunen som samarbeidspartner

Utvikle et forpliktende samarbeid med nabokommuner og kompetansemiljøer for å sikre framtidig tjenestekvalitet, rekruttering og utvikling av attraktive arbeidsplasser.

Kommunen som organisasjon

Hovedmål

-Visjonen aktiv og åpen gir retning for all aktivitet internt i kommuneorganisasjonen.

Delmål

- **Være en åpen organisasjon som bygger på:**
 - demokrati og gjennomsiktighet
 - offentlighet, ytringsfrihet og varslingskultur
 - kunne navigere ved hjelp av dialog med brukere, innbyggere og samarbeidspartnere
 - å søke drivkrefter for å utvikle organisasjonen
- **Søke å inneha kompetente medarbeidere som er:**
 - selvstendige kunnskapsmedarbeidere
 - myndiggjort i lys av fag, erfaringer, holdninger, verdier, delegasjon og tillit
 - selve forutsetningen for å skape tillit
 - forvalter sine ressurser til organisasjonens beste
 - initierer utvikling
- **Inneha et helhetlig og utfordrende lederskap som bygger på:**
 - helhet - samspill mellom politisk og administrativt lederskap
 - helhet - administrativt lederskapssamarbeid på tvers
 - utfordrende – delegere og myndiggjøre gjennom å utfordre, stille krav og støtte
 - utfordrende invitere medarbeidere og tillitsvalgte til medledelse

4.2 Mål som er styrende for den økonomiske utvikling

Med utgangspunkt i vår kommuneplan og statlige føringer er det i de ulike etater satt en rekke utviklingsmål. Her envises det til foreliggende strategiske planer.

Med tanke på den økonomiske utvikling, og behov for tilpasning, har vi to hovedretninger vi kan velge mellom:

- Opprettholde og videreutvikle et kommunalt tjenestetilbud, som gjør kommunen attraktiv som bosted og næringsetablering. Her vil en forventet befolkningsvekst føre til at kommunens frie inntekter vil øke..
- For å bringe den kommunale økonomi i balanse redusere det kommunale tjenestenivå i takt med reduserte inntekter.

Den ene utviklingsretningen kan sies å være offensiv, den andre passiv. En foreslår her en strategi som har i seg "noe" i begge tilpasninger. For å kunne opprettholde et levende lokalsamfunn på minimum dagens nivå er vi nødt til å satse på tiltak som bidrar til positiv befolkningsutvikling. For å klare dette er vi nødt til å skaffe oss økonomisk handlefrihet. Samtidig er vi nødt til å dimensjonere våre tjenester med hensyn til kvalitet (nivå), og hvor i kommunen tjenestene skal gis.

Uansett, slik som tidligere beskrevet, er kostnadssiden i kommunen i stor grad relatert til lønn/antall ansatte. Derfor må mål og tiltak i stor grad rettes mot dette.

Hovedmål:

Innen utløpet av planperioden oppnå et årlig positivt netto driftsresultat med en drift som oppfyller krav satt lov, forskrift og sentrale føringer.

I henhold til denne plan vil kommunen gjennom omfordelinger/innsparingstiltak og inntektsøkninger, samt bistand i en overgangsperiode med statlige skjønnsmidler, bringe økonomien til et "bærekraftig" nivå.

Delmål:

1. Kommunen skal være svært kritisk m.h.t å ta nye investeringer i planperioden. Investeringer som er nødvendig for å imøtekomme lovkrav på kommunale tjenester har høyeste prioritet. Investeringer som i etterkant av gjennomføring medfører inntektsøkning, eller utgiftsbesparelse, og således forventes å være lønnsomme, kan likevel gjennomføres selv om dette medfører økt langsiktig lånegjeld.
2. I løpet av planperioden skal ressursinnsatsen målt i antall kommunale årsverk reduseres med minimum 4 innenfor dagens tjenesteområder. (Stillinger knyttet til spesielle prosjekt eller stillinger finansiert med øremerkede midler inngår ikke i beregningsgrunnlaget.)

Dette skal søkes gjennomført uten at det gjennomføres overtallighetsoppsigelser i organisasjonen.

3. Før en foretar faste nyansettelser i ledige stillingshjemler skal saken vurderes samlet av rådmannens ledergruppe. Følgende skal vurderes med utgangspunkt i stillingsanalyse og kravspesifikasjon:
 - Kan en gjennom interne/tverrsektoriell tilpasning legge hele eller deler av oppgavene over i andre stillingshjemler? (Hvis ja: Forutsetter drøftelser med ansatte/tillitsvalgte.)
 - Har vi ansatte som har fortrinnsrett ut fra AML § 14.2, eller behov for tilrettelegging ut fra helsemessige årsaker AML § 4-6?
 - Er det mulighet for sammenslåing av deltidsstillinger, kontra vesentlige ulemper for arbeidsgiver?
 - Har vi ansatte som har meldt ønske om utvidet stilling, jfr. HTA kap 1 §2, pkt. 2.3.1, 2.ledd?

I ledighet i stillingshjemler som i vesentlig grad arbeider med ikke lovpålagte oppgaver, skal saken vurderes politisk før en foretar nyansettelse.

4. Nedgang i tjenestebehov skal fortrinnsvis medføre tilsvarende relative nedgang i nettokostnad for den samme tjeneste, hvis ikke spesielle forhold skulle tilsi noe annet. Tilsvarende skal økt tjenestebehov prioriteres med økte ressurser.
5. Kostratall skal benyttes aktivt som et grunnlag for vurdering av ressursinnsats, og evt behov for omorganisering. Ekstern rådgivingsbistand skal benyttes for mer inngående analyser.
6. Jobbnærværet skal i løpet av planperioden økes til minimum 93,5% i organisasjonen som helhet.
7. Øke kommunens inntekter gjennom bl.a. å øke eiendomsskattesatsen.
8. Kommunen skal innta et aktiv forhold til kommunesamarbeid for å sikre kommunalt tjenestenivå.
9. Føringer lagt i revidert kommuneplan, skal implementeres i kommunens øvrige planlegging og valg av tiltak. Dette for å fremme kommuneplanens hovedmålsetting.

5. Planlagte endringer/tiltak

5.1 Investeringsbudsjett

Mål: Kommunen skal være svært kritisk m.h.t å ta nye investeringer i planperioden. Investeringer som er nødvendig for å imøtekomme lovkrav på kommunale tjenester har høyeste prioritet. Investeringer som i etterkant av gjennomføring medfører inntektsøkning, eller utgiftsbesparelse, og således forventes å være lønnsomme, kan likevel gjennomføres selv om dette medfører økt langsiktig lånegjeld.

Forutsetninger:

Investeringsbudsjettet tar utgangspunkt kommunale føringer og vedtak. Viktige føringer vedtak som er lagt til grunn:

Rehabilitering/ombygging Pleie- og omsorgstun

Ny brannstasjon

Boliger, flyktninger (2016)

Økt tilrettelegging Storlavika industriområde.

Tilrettelegging boligområde, Fløanskogen

Arbeid med bedring av mobildekning og bredbåndstilknytning

Økonomiplan investeringer 2016 – 2019

(Oversikt over planlagte investeringer for 2016 finnes i budsjett/årsplan for 2016)

Beløp i hele 1000 kr, inkl mva. 2016-prisnivå.

Tekst	2017	2018	2019
IKT, programvare	200	200	200
Flatanger PO-tun	22500	22500	0
Fornyng bilpark/maskinforv.	500	500	500
Brannstasjon	5000		
Vei	1000	1000	1000
Andre rehabilitering bygg/industriområder	2000	1000	1000
Bredbånd/mobil-utbygging	1000	1000	
KLP-innskudd, Div.	500	500	500
Sum investeringer	31700	26700	3200
Finansiering:			
Kommunalt låneopptak	20900	16700	2600
Off finansiering/tilskudd	4000	4000	
Egne midler	1000	1000	
Mva-refusjon	5800	5000	600
Andre refusjoner mv			
Sum finansiering	31700	26700	3200

Tar en hensyn til budsjetterte avdragsinnbetalinger i samme tidsrom, vil den totale lånegjeld i kommunen i planperioden øke med ca. kr. 30.000.000.

5.2 Driftsbudsjett

5.2.1 Viktige forutsetninger

5.2.1.1 Skatteinntekter og rammetilskudd.

Innlagte frie inntekter følger KS-prognosemodell, og det er forutsatt lik befolknings sammensetning i perioden som i dag. En befolkningsmessig negativ utvikling vil da forverre de økonomiske prognosene tilsvarende. Dette er en "kritisk" forutsetning i økonomiplanen. Dessuten knyttes stor usikkerhet i forbindelse med innføring av nytt inntektssystem for kommunene fra og med 2017.

5.2.1.2 Inntekt på kommunale gebyrer og avgifter samt eiendomsskatt

En forutsetter også en indeksregulering av kommunale gebyrer i tråd med pris-/kostnadsutvikling.

Økonomiplanen forutsetter at en øker skatteprosenten på eiendomsskatten gradvis opp til 5,0 promille i 2018.

5.2.1.3 Renter og avdrag på lånegjeld

Det er beregnet en gjennomsnittlig lånerente på 3,0% i planperioden. Etter omstrukturering, der bla. nedbetalingstiden på lånegjeld ble strukket, innehar nå kommunen ca. 68% av lånemassen på flytende rente, resterende på fastrenteavtaler med varierende binding.

5.2.1.4 Andre kostnader

Prioriterte tiltak angir i økonomiplanen en retning i kommunens tilpasning i henhold til angitt mål under økonomiplanens driftsbudsjett.

I økonomiplanen ligger en rekke usikkerhetsmomenter som kan medføre at en under veis må prioritere annerledes. Dette blir ytterligere konkretisert i årsplan/budsjett.

5.2.2 Tiltak med økonomisk konsekvens:

For nærmere beskrivelse av tiltak i 2016 henvises til budsjett/årsplan for 2016.

En gjør oppmerksom på at flere av tiltakene vil senke nivå/kvalitet på tjenestene. Tiltakene kan ut fra dette betinge politiske vedtak mht endringer av serviceerklæringer med mer.

Eiendomsskatt (Hovedansvarsområde 8)

Fra og med 2012 ble det innført eiendomsskatt til å gjelde for hele kommunen. (Vedtatt av kommunestyret i sak 27/11.) I 2013 ble skattetrykket satt til 2,5 promille av takst. Kombinert med flere omfattende kostnadsreduksjoner, samt til inndekning av store investeringsoppgaver, legges det opp til økning av skattesats.

Kalkulert utvikling, beløp i 1000-kroner:

	2016	2017	2018	2019
<i>Skattesats verk og bruk</i>	<i>4 promille</i>	<i>4,0 promille</i>	<i>4,5 promille</i>	<i>5,0 promille</i>
<i>Eiendomsskatt</i>	<i>3.840</i>	<i>3.840</i>	<i>4.320</i>	<i>4.800</i>

Dvs: Økning i perioden: + **Kr. 960.000**

Reduksjon i antall årsverk/generell effektivisering (Påvirker 4 hovedansvarsområder)

Forutsetning: Skulle enkelte brukergrupper av kommunale tjenester få en vesentlig økning, f.eks økt barnetall, økt antall eldre, forventes dette at det vil påvirke kommunens frie inntekter i positiv retning.

Med utgangspunkt i satte delmål:

Nærme seg gjennomsnittlig ressursinnsats med kommunegruppe 5 (kostra) vedr ressursinnsats i spesialundervisning – mer undervisning i grupper (gjelder i alle skoler der kommunen finansierer spesialundervisning), samt nærme seg gjennomsnittlig ressursinnsats med kommunegruppe 5 (kostra) m.h.t. lærertetthet. Samtidig forventes en elevnedgang på minimum 10 elever i kommunal grunnskole. Innsparing i kommunale årsverk må kombineres med kompetanseutvikling til arbeidstakerne. Videre forventes også effektivisering gjennom årsverksnedgang i andre områder. Videre viser RO-prosjekt at ressursbruk innen pleie og omsorg ligger i overkant av sammenlignbare data fra tilsvarende kommuner

Totalt effekt i planperiode: kr. 1.775.000

Felles grunnskole 2018/alternativ annen omorganisering/effektivisering

Nettovirkning, kr. 1,54 mill

Reduksjon sykefravær (Påvirker 2 hovedansvarsområder)

Gjennom effektivering av tiltak satt i IA-plan oppnå et gjennomsnittlig jobbnærvær på 93,5%.
Kostnadsreduksjon innen utløpet av planperioden: Kr. 175.000

Endring av organisering av brann og redningstjeneste, NMT

Økt kostnad med kr. 750.000 påregnes fra og med 2018

Økning i renter og avdrag som følge av nyinvesteringer og dermed økt låneopptak i tråd med investeringsbudsjett. (Hovedansvarsområde 9)

Kr. 1.200.000 i økte avdrag og kr. 900.000 i økt rentekostnad.

Oppsummering:

Oversikt over tiltak og endring av nettokostnad. Tall i kr. 1000

	2017	2018	2019	Totalt
Sentrale styringsorganer				
Fellesutg/stab	-25 (Sykefravær/generell effektivisering)	-25 (Generell effektivisering)		-50
Oppvekst/kultur/endring rammetilskudd	-550(1 årsverk) - 275(Red. spesialundervisning/generell effektivisering/0,5 årsverk)	Nettovirkning, felles grunnskole: Økt rammetilskudd kr. 2,34 mill – Økte kostnader i off. skole, kr. 0,8 mill, dvs. netto gevinst – kr. 1,54 mill	-100 Generell effektivisering	-2465
Helsevern, pleie mv	-150(Sykefravær) -250 (Generell effektivisering/effekt omsorgstrapp)	- 225 (generell effektivisering)	-200 Generell effektivisering	-825
Næring, miljø, teknisk	-100 (Generell effektivisering)	-50(Generell effektivisering) + 750 (Ny brannordning)		+600
Kirkelige formål				0
Eiendomsskatt		-480(4,5 promille)	-480 (5 promille)	-960
Totalt	-1350	-1570	-780	-3700

5.3 Økonomiplan drift 2016 -2019. Tall i 1000-kroner – 2016 prisnivå

	2016	2017	2018	2019
<i>Skatt på inntekt og formue, eks eiendomsskatt</i>	24 200	22 077	22 077	22 077
<i>Eiendomsskatt</i>	3 840	3 840	4 320	4 800
<i>Rammetilskudd</i>	52 600	53 880	53 511	53 511
<i>Skjønn inkl "skjerming",</i>	1 500	1 500	1 500	1 500
<i>Andre statlige refusjoner, kompensasjoner renter/premieavvik</i>	4 226	4 226	4 226	4 226
<i>Ekstra rammetilskudd, grunnet felles grunnskole</i>			2 340	2 340
<i>Sum Hovedansvar 8 (Inntektssiden eks kom. Avg/gebyr)</i>	86 366	85 523	87 974	88 454
<i>Nettokostnad hovedansvarsområder:</i>				
<i>HA 0. Sentrale styringsorganer</i>	-1 398	-1 398	-1 398	-1 398
<i>HA 1. Fellesutg., stab, støtte</i>	-7 484	-7 459	-7 434	-7 434
<i>HA 2. Oppvekst, kultur</i>	-22 477	-21 652	-22 452	-22 352
<i>HA 3. Helse, omsorg mv</i>	-38 580	-38 180	-37 955	-37 755
<i>HA 4. NMT</i>	-9 717	-9 617	-10 317	-10 317
<i>HA 5. Kirkelige formål</i>	-1 156	-1 156	-1 156	-1 156
<i>Nettokostnad innenfor Ho 9, renter, avdrag, anvendelse:</i>				
<i>Renter (netto innskudd/lån) og</i>				
<i>Avdrag (Forutsetter ferdigstillelse PO-rehabilitering 2018)</i>	-5 433	-5 900	-6 483	-7 533
<i>Avsetning til uforutsette kostnader/tilleggsbevilgninger</i>	-121	-161	-779	-509
<i>Totalt nettokostnad</i>	-86 366	-85 523	-87 974	-88 454
<i>Driftsresultat</i>	0	0	0	0
<i>Netto driftsresultat (+ = positivt)</i>	121	161	779	509